

Koncepcja programowa, organizacyjna
i finansowa funkcjonowania
Biblioteki - Ośrodka Kultury w Drzycimiu
składana w ramach powołania na
stanowisko
Dyrektora Biblioteki - Ośrodka
Kultury w Drzycimiu.

PRZYGOTOWAŁA
Izabela Grzegorz

Przedstawiana koncepcja na dyrektora Biblioteki-Ośrodka Kultury w Drzycimiu, jest wynikiem mojego trzydziestopięcioletniego doświadczenia w pracy bibliotekarskiej. Przekazana mi do zarządzania w marcu 2003 roku Biblioteka była instytucją, której działania były rozpoznawalne wśród mieszkańców przede wszystkim z gromadzenia, opracowywania oraz udostępniania księgozbioru, a także z udzielania informacji bezpośrednich czytelnikom w oparciu o zgromadzony księgozbiór podręczny. Taki model działalności stanowił solidną bazę do dalszego rozwijania oferty biblioteki o działania edukacyjne, kulturalne i integrujące lokalną społeczność.

Moje ponad dwudziestoletnie zarządzanie Biblioteką było konsekwentną pracą nad poszerzaniem oferty i budowaniem wokół naszej placówki atmosfery wspólnotowości i współodpowiedzialności za kształt jej działań. Stopniowa transformacja oraz podejmowane działania organizacyjne i programowe sprawiły, że biblioteka stała się nowoczesnym centrum dostępu do wiedzy, kultury i informacji, odpowiadającym współczesnym standardom funkcjonowania bibliotek publicznych opisanych w Manifeście Bibliotek Publicznych, dokumencie działającego przy UNESCO Międzynarodowego Stowarzyszenia Bibliotekarzy i Animatorów (IFLA), gdzie są opisane kluczowe funkcje i zadania. Postulaty IFLA to kamienie milowe, które wyznaczały kierunki mojej pracy. Drzycimska Biblioteka do tej pory to instytucja, która nieustannie się uczy i rozwija, pozostając otwartą na nowe wyzwania i drogi rozwoju. Pandemia oraz wojna na Ukrainie pokazały, że nawet w niespokojnych czasach ludzie potrzebują książki, spotkania i rozmowy.

Dlatego dziś, jako jedna wspólna instytucja powstała z połączenia biblioteki i świetlicy, chcę jeszcze lepiej wykorzystywać nasze doświadczenia i potencjał. Razem rozwijać i pielęgnować obie dotychczasowe przestrzenie działalności, budując jedną, nowoczesną opartą na partnerstwie i dialogu instytucję stanowiącą nowoczesny ośrodek kultury, edukacji i informacji w naszej gminie. Chcę, aby Biblioteka - Ośrodek Kultury w Drzycimiu była zawsze przyjazna i atrakcyjna dla wszystkich bez względu na wiek, była miejscem pełnym pasji, nowych pomysłów, odwiedzanym zarówno przez mieszkańców jak i gości przebywających w tych stronach.

Dla właściwego przedstawienia koncepcji funkcjonowania Biblioteki-Ośrodka Kultury w Drzycimiu na kolejne lata, przedstawiam poniżej główne obszary działań jakie udało się zrealizować, i które będą stanowić punkt wyjścia do nowego opracowania koncepcji B-OK.

Moje działania jako dyrektora biblioteki w latach 2003-2026

ZAKUPY I DAROWIZNY KSIĘGOZBIORU

1. rezygnacja z zakupów od przyjezdnych dostawców na rzecz zakupów w internecie (korzystniejsze ceny, większy wybór),
2. zwiększenie ilości zakupionych książek równa się większa atrakcyjność księgozbioru,
3. zakup e-booków,
4. selekcja darowizn - wartościowe, w dobrym stanie książki włączane do księgozbioru,

WZMOCNIENIE ZESPOŁU

1. podniesienie kompetencji zespołu i własnych poprzez udział w szkoleniach i warsztatach;
2. stałe informowanie władz gminy o potrzebach, w tym finansowych i organizacyjnych,

DZIAŁANIA ORGANIZACYJNE, WIZERUNKOWE I PROMOCYJNE

1. aktualizacja statutu oraz regulaminów biblioteki,
2. wdrażanie zarządzeń i organizacji pracy na czas trwania pandemii,
3. wdrażanie wszystkich zarządzeń oraz innych dokumentów i procedur

wynikających z obowiązujących przepisów prawa oraz zmian legislacyjnych dotyczących funkcjonowania biblioteki,

4. utworzenie, uruchomienie i prowadzenie strony internetowej oraz profilu w mediach społecznościowych,

BAZA LOKALOWA - zakup wyposażenia

1. utworzenie w 2004 roku czytelnii internetowej „Ikonka” wyposażonej w cztery stanowiska komputerowe z pełnym oprogramowaniem, umożliwiając mieszkańcom dostęp do internetu oraz nowoczesnych narzędzi informacyjnych w ramach udziału w programie Rozwoju Bibliotek Publicznych,
2. pozyskanie funduszy na zakup sprzętu (4 komputery wraz z pełnym oprogramowaniem oraz urządzeniami peryferyjnymi) oraz utworzenia przy Bibliotece Gminnego Centrum Informacji,
3. doposażenie biblioteki w cztery laptopy oraz dwa tablety dzięki udziałowi w projekcie „Sieć na kulturę”.

ROZSZERZENIE OFERTY KULTURALNEJ I ŚRODOWISKOWEJ

1. spotkania autorskie (m.in. gościliśmy: Krzysztofa Petek, Zbigniewa Kołbę, Ewę Chotomską, Romana Pankiewicza, Jolantę Piekarską),
2. okolicznościowe wystawy dotyczące ważnych dat i rocznic,
3. udział w ogólnokrajowych akcjach wspierających czytelnictwo: *Narodowe Czytanie, Noc Bibliotek, Odjazdowy Bibliotekarz, Walentynki w Bibliotece, Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich, Tydzień Bibliotek*,
4. udział w realizacji projektów grantowych pozyskiwanych przez bibliotekę: m.in.: *Drzycimskie Spotkania z Carvingiem, Drzycim w Obiektywie, Akcja Lato, Od seniora do Juniora, Zrób to z Biblioteką... mam talent, mam moc*,
5. organizowanie różnego rodzaju warsztatów i zajęć plastycznych dla dzieci i dorosłych, wyjazdy do teatru, wycieczki krajoznawcze, koncerty muzyczne,
6. współorganizacja wydarzeń kulturalnych i społecznych, w tym konkursu na palmę

wielkanocną dla kół gospodyń wiejskich, dożynek gminnych, Nocy Świętojańskiej, Święta Odzyskania Niepodległości oraz obchodów Światowego Dnia Kociewia,

WSPÓŁPRACA ZE SZKOŁAMI, PRZEDSZKOŁAMI, KOŁAMI GOSPODYŃ WIEJSKICH, SENIORAMI

1. organizacja lekcji bibliotecznych i spotkań z seniorami w bibliotece,
2. realizacja spotkań w szkołach, świetlicach wiejskich,
3. współpraca z sołectwami gminy Drzycim, KGW, wspierająca działania o charakterze społecznym i charytatywnym (WOŚP),

ROZWÓJ NOWOCZESNYCH FORM WYPOŻYCZANIA KSIĄŻEK

1. rezerwacje on-line, wykorzystanie modułów systemu do wypożyczeń i obsługi księgozbioru MAK+,
2. e-wypożyczenia - platforma Legimi,

DZIAŁANIA W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH

Przygotowanie placówki do funkcjonowania w pandemii, wprowadzenie procedur pracy zdalnej oraz wypożyczeń na telefon.

Działania, jakie udało się przeprowadzić w latach 2003-2026, korzystając z szerokiego wsparcia władz Gminy Drzycim oraz pozyskując dodatkowe fundusze i zasoby pozwoliły na wzmocnienie potencjału Biblioteki zarówno w obszarze kompetencji kadry jak i jakości księgozbioru, oferty kulturalnej i środowiskowej. W okresie zarządzania biblioteką instytucja dwukrotnie zmieniała swoją siedzibę. Ostatnia przeprowadzka była szczególnie ważnym etapem w rozwoju biblioteki, ponieważ wiązała się z przeniesieniem jej do nowoczesnego budynku. Inwestycja została zrealizowana dzięki dofinansowaniu z Programu Polski Ład, przy zaangażowaniu i inicjatywie Wójta Gminy.

Wzmocnienie potencjału Drzycimskiej Biblioteki, poszerzenie spektrum jej oddziaływania jest faktem obiektywnym. Zainteresowanie Biblioteką mediów, środowiska bibliotekarskiego a przede wszystkim mieszkańców umocniły moje przekonanie o słuszności podjętych działań. Wobec tego przedstawiam poniższą koncepcję, jako kontynuację sposobu zarządzania Biblioteką - Ośrodkiem Kultury w Drzycimiu powiększoną o działania Świetlicy Gminnej.

KONCEPCJA PROGRAMOWA, ORGANIZACYJNA I FINANSOWA NA LATA 2023-2030

MISJA Instytucji Kultury

Misją instytucji jest tworzenie otwartej, przyjaznej przestrzeni dla wszystkich mieszkańców - miejsca spotkań, edukacji i kultury, które łączy tradycję biblioteki z aktywnością świetlicową, wspierając rozwój, integrację i kreatywność społeczności lokalnej.

WIZJA Instytucji Kultury

Wizją Gminnej Instytucji Kultury jest stworzenie nowoczesnego, wielofunkcyjnego centrum życia społecznego, które w sposób harmonijny połączy funkcje biblioteczne oraz kulturalne, edukacyjne i integracyjne, odpowiadając tym samym na potrzeby mieszkańców gminy. Instytucja powstała z połączenia biblioteki i świetlicy będzie miejscem otwartym, dostępnym i przyjaznym dla wszystkich niezależnie od wieku, statusu społecznego czy poziomu aktywności, sprzyjające integracji międzypokoleniowej, rozwojowi czytelnictwa, aktywności społecznej i twórczej oraz budowaniu silnej, zaangażowanej wspólnoty lokalnej. Jej działalność oparta będzie na idei współuczestnictwa mieszkańców w kulturze nie tylko jako odbiorców, ale także współtwórców oferty.

Biblioteka, jako fundament instytucji zachowa swoją tożsamość jako centrum wiedzy, czytelnictwa i dostępu do informacji, jednocześnie rozwijając nowoczesne funkcje animacyjne i edukacyjne. Przestrzeń świetlicowa zostanie włączona w system działań kulturalnych jako miejsce integracji, aktywizacji i budowania relacji społecznych.

Moją wizją jest instytucja:

1. dynamiczna i elastyczna, reagująca na zmieniające się potrzeby mieszkańców,

2. aktywnie wspierająca rozwój kompetencji czytelniczych, cyfrowych, społecznych i kulturalnych,
3. budująca kapitał społeczny poprzez integrację i wzmacnianie więzi lokalnych,
4. promująca lokalne dziedzictwo kulturowe oraz wspierająca twórczość mieszkańców,
5. współpracująca z szerokim gronem partnerów - szkołami, organizacjami społecznymi, instytucjami publicznymi i liderami społecznymi, których cele są zbieżne
6. organizująca wydarzenia kulturalno-edukacyjne, wycieczki i wyjazdy kulturalno-krajoznawcze dla mieszkańców gminy.

CELE INSTYTUCJI

W zakresie realizacji działalności bibliotecznej to osiągnięcie celów takich jak: gromadzenie, opracowywanie oraz udostępnianie materiałów bibliotecznych, zaspokajanie potrzeb informacyjnych, edukacyjnych, popularyzacja książki i czytelnictwa. Opracowywanie i prowadzenie różnorodnych form pracy z czytelnikiem służących popularyzowaniu sztuki, nauki oraz upowszechnianiu dorobku kulturalnego gminy. Z kolei jako ośrodek kultury, to rola lokalnego animatora życia społecznego inicjującego działania, inspirującego mieszkańców oraz tworzącego przestrzeń do wspólnego działania i rozwoju. Budowanie nowoczesnego modelu zarządzania instytucją opartego na dialogu, współpracy, efektywności oraz otwartości na innowacje i nowe formy działalności kulturalnej. Istotnym elementem realizacji celów będzie aktywne i systematyczne pozyskiwanie środków zewnętrznych, które umożliwią rozwój oferty kulturalnej oraz podnoszenie jakości świadczonych usług. Biblioteka - Ośrodek Kultury będzie dążyć do dywersyfikacji źródeł finansowania poprzez aplikowanie o środki zewnętrzne, w szczególności w obszarze kultury, edukacji, integracji społeczności oraz cyfryzacji. Pozyskane fundusze pozwolą na realizację projektów wykraczających poza podstawową działalność instytucji, w tym organizację wydarzeń kulturalnych, warsztatów, doposażenie infrastruktury oraz rozwój kompetencji mieszkańców. Działania w tym

zakresie będą prowadzone w sposób planowany, długofalowy z uwzględnieniem realnych potrzeb społeczności lokalnej oraz możliwości organizacyjnych instytucji, tak aby pozyskiwane środki stanowiły trwałe wsparcie jej rozwoju.

Dla lepszej współpracy z placówkami oświatowymi, przedstawię stałą ofertę spotkań, zajęć, zaproponuję zawarcie partnerstw dla realizacji programów czytelniczych w przedszkolach i szkołach. Zadbam o kontynuację działań dla seniorów w Klubach Seniorów, a w konsultacji ze środowiskiem zaproponuję reaktywowanie Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Celem B- OK jest organizowanie cyklicznych i stałych form pracy, imprez plenerowych jak i stacjonarnych a także udział przy współorganizowaniu imprez.

KONCEPCJA ORGANIZACYJNA

Biblioteka - Ośrodek Kultury jest instytucją kultury, której struktura organizacyjna oparta jest o bazę lokalową, jej wyposażenie oraz zatrudnioną kadrę, która dba o realizację zadań programowych i dobrostan lokalu i majątku. Organizacja B-OK, to proces zawsze „w budowie” ze względu na zmieniające się warunki, możliwości, a nawet rotacje kadry. Wymaga to stałej analizy i na tych przesłankach zarządzania instytucją przedstawiam poniżej zasoby, na których oparta jest obecnie organizacja pracy w bibliotece i świetlicy. Baza lokalowa w Drzycimiu pod względem funkcjonalnym i potencjału przestrzeni, daje olbrzymie możliwości podejmowania różnorodnej aktywności.

Kadra Biblioteki

Dyrektor

Główny Księgowy

Bibliotekarz

Animator Kultury

W przypadku kadry konieczny jest dalszy proces wzmacniania kompetencji poprzez udział w szkoleniach, rozszerzanie umiejętności i szukania niestandardowych rozwiązań w postaci: pozyskiwania specjalistów animatorów działań kulturalnych, warsztatowych finansowanych ze środków zewnętrznych (tj. projektów, grantów, finansowanych z opłat uczestników w ramach działalności statutowej), pozyskiwania stażystów z programów PUP i organizacji rynku pracy, pozyskiwania wolontariuszy, których będziemy szkolić do podjęcia zadań, które wzbogacą naszą ofertę.

Dla lepszej organizacji pracy przygotowuję nowe zakresy obowiązków, dostosowane do wymagań jakie stawia miejsce wykonania pracy.

KONCEPCJA FINANSOWA

Zgodnie z ustawą o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, organizator zapewnia instytucji kultury środki finansowe niezbędne do prowadzenia działalności statutowej.

Koszty działalności bieżącej w zakresie realizowanych celów statutowych przekazywane są w formie dotacji podmiotowej, która powinna zapewniać ciągłość działania instytucji. I tak dzieje się w przypadku dotychczasowej działalności biblioteki i świetlicy, gdzie potrzeby finansowe funkcjonowania obu instytucji corocznie są szacowane w planach finansowych, przygotowywanych i przedstawianych organizatorowi we wrześniu w roku poprzedzającym rok budżetowy.

W perspektywie kolejnych lat sędzę, że zarówno zarządzający B-OK i władze gminy będą poddawane presji inflacji, a podejmowane decyzje finansowe będą wymagały dokładnej analizy. Przepisy dot. wynagrodzeń minimalnych, ceny mediów będą wskaźnikami, na podstawie których trzeba tworzyć plany finansowe i waloryzować fundusze niezbędne dla prowadzenia B-OK.

Proponowane założenia sposobu finansowania i funkcjonowania B - OK:

Dotyczące kosztów pracy:

1. organizacja prac porządkowych, sprzątania poprzez zatrudnienie osoby umowa - zlecenie,
2. działalność kulturalna i środowiskowa będzie finansowana ze środków budżetowych w zakresach możliwych dla bezpieczeństwa finansów Gminy Drzycim, uzupełnianych poprzez środki pozyskiwane z działalności statutowej, funduszy programów grantowych, aplikowania o pozyskiwanie dotacji

MKiDN i programów unijnych (w tym ze środków Stowarzyszenia LGD Powiatu Świeckiego).

Dotyczące zakupu usług, księgozbioru, wyposażenia, opłat za media:

1. zakup księgozbioru będzie finansowany ze środków budżetowych w zakresach możliwych dla bezpieczeństwa finansowego Gminy Drzycim uzupełnianych poprzez środki pozyskiwane w programie NPRCz finansowanym ze środków MKiDN,
2. zakup wyposażenia będzie wynikał z bieżących, dokładnie analizowanych potrzeb. Wyzwaniem jakim będzie należało sprostać to zakup sprzętu IT, którego sukcesywna wymiana ze względu na wymogi software jest konieczna, bowiem użytkowany jest już znacznie wyeksploatowany,
3. koszty mediów, których dynamika wzrostu cen jest nieprzewidywalna, szacować będziemy zgodnie z przyjętymi wskaźnikami,
4. konsultowanie potrzeb z beneficjentami i wspólne pisanie projektów,
5. wykorzystanie możliwości pisania partnerskich wniosków o dofinansowanie, grantów z organizacjami pozarządowymi do programów, które są niedostępne dla bibliotek.

TYTUŁEM PODSUMOWANIA

Stały rozwój B-OK w dzisiejszym świecie to aksjomat, którego jestem świadoma, to synergia wizji, programu, stałego prowadzenia rzecznictwa wśród władz, sponsorów, decydentów a nawet polityków o ważności trwania i rozwoju Instytucji. To stałe włączanie do odpowiedzialności za kształt działań każdego z pracowników, dbanie o rozwój ich kompetencji. Bycia zawsze w kontakcie z czytelnikami, użytkownikami B - OK. Zrozumienie potrzeb mieszkańców, ale i wyznaczanie trendów korzystania z tego, co oferuje Biblioteka - Ośrodek Kultury w Drzycimiu.

Pragnę by te wartości, zasady były dalej wyznacznikiem mojej pracy, by dalej przynosiła ona pozytywne zmiany. Poszerzyła krąg zainteresowanych naszymi działaniami, by książka, ta papierowa lub cyfrowa, wypożyczana w drzycimskiej placówce była zawsze dostępna. Chcę, by działania B - OK promowały Gminę Drzycim - jej historię, dziedzictwo i współczesność, żeby była bramą do wiedzy i dobrego życia.

UZUPEŁNIENIE:

W uzupełnieniu przedstawiam wykaz aktów prawnych jakie obowiązują dyrektora B-OK jako zarządzającego samorządową instytucją kultury:

PRAWO BIBLIOTECZNE

- Ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach
Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 11 czerwca 2019 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o bibliotekach
- Ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej

REJESTR INSTYTUCJI KULTURY

- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 stycznia 2012 r. w sprawie sposobu prowadzenia i udostępniania rejestru instytucji kultury

DOSTĘP DO INFORMACJI PUBLICZNEJ, SKARGI I WNIOSKI

- Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków

ZAWÓD BIBLIOTEKARZA

- Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 30 lipca 2015 r. w sprawie wykazu samorządowych instytucji kultury, w których wyłonienie kandydata na stanowisko dyrektora następuje w drodze konkursu
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 22 października 2015 r. w sprawie wynagradzania pracowników instytucji kultury

DANE OSOBOWE – RODO

- Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych

FINANSE

- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych
- Ustawa z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych
- Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości

EGZEMPLARZ OBOWIĄZKOWY

- Ustawa z dnia 7 listopada 1996 r. o obowiązkowych egzemplarzach bibliotecznych
 - Rozporządzenie Ministra Kultury i Sztuki z dnia 6 marca 1997 r. w sprawie wykazu bibliotek uprawnionych do otrzymywania egzemplarzy obowiązkowych poszczególnych rodzajów publikacji oraz zasad i trybu ich przekazywania

EWIDENCJA MATERIAŁÓW BIBLIOTECZNYCH

- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 29 października 2008 r. w sprawie sposobu ewidencji materiałów bibliotecznych

PRAWO AUTORSKIE

- Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych
- Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz ustawy o grach hazardowych